

Περίληψη παρουσίασης :

«Εθνικό Θεματικό Δίκτυο : Τα λιμάνια της Ελλάδας, «Στοχοθεσία – Μεθοδολογία - Θεματικοί άξονες»

Το ΚΠΕ Δραπετσώνας ίδρυσε το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο : **«Τα λιμάνια της Ελλάδας»** (σύμφωνα με την 124301/Γ7/απόφ. του ΥΠΕΠΘ/έναρξη:7-11-2003), έχοντας ως κύριο σκοπό την ενεργοποίηση των μαθητών και μαθητριών που ζουν σε παράκτιες περιοχές, έτσι ώστε να γνωρίσουν, να μελετήσουν και να προστατεύσουν το λιμάνι της περιοχής τους.

Η Ελλάδα είναι χώρα ναυτική από παράδοση και διαθέτει τη μεγαλύτερη ακτογραμμή από όλα τα μεσογειακά κράτη, με έκταση 15,021 χμ., εκ των οποίων τα 7,000 χμ. περίπου είναι νησιωτικά παράκτια, ενώ τα υπόλοιπα αποτελούν την παράκτια ζώνη της ηπειρωτικής χώρας. Για να καλυφθούν οι ανάγκες όλων αυτών των παράκτιων και νησιωτικών πόλεων ή χωριών, δημιουργήθηκαν τα λιμάνια (για την υποδοχή των πλοίων και των συναφών αναγκών της ναυσιπλοΐας). Η χώρα μας διαθέτει 1000 μικρά και μεγάλα λιμάνια!

Το ΚΠΕ Δραπετσώνας βρίσκεται δυτικά του κεντρικού λιμανιού του Πειραιά και αυτό αποτέλεσε έναν από τους παράγοντες για την επιλογή του θέματος του Δικτύου. Επίσης, άλλοι παράγοντες ήταν : η ύπαρξη πολλών λιμανιών στη χώρα μας, η αγάπη μας για τη θάλασσα, καθώς και το γεγονός ότι ένα λιμάνι παίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη ενός τόπου!

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ :

Πρώτα απ' όλα, είναι η γνωστοποίηση της ύπαρξης και λειτουργίας όχι μόνο των μεγάλων και γνωστών ελληνικών λιμανιών, αλλά και των «ασήμαντων» μικρών λιμανιών που είναι διασκορπισμένα σε όλο τον ελληνικό παραθαλάσσιο χώρο.

Με αφετηρία τη γεινίαση των σχολικών μονάδων που θα συμμετέχουν στο Δίκτυο, οι μαθητές/-τριες, μελετώντας το λιμάνι ή τον όρμο ή το αλιευτικό καταφύγιο της περιοχής τους, θα έχουν την ευκαιρία :

- ✓ Να γνωρίσουν και να εξοικειωθούν με το χώρο του λιμανιού και τις δραστηριότητες που συνδέονται με αυτό
- ✓ Να μελετήσουν την ιστορία του και να συνειδητοποιήσουν τους δεσμούς του με την τοπική κοινωνία και την επίδρασή του στις κοινωνικές, πολιτικές, πολιτιστικές και οικονομικές συνθήκες της περιοχής

- ✓ Να διαπιστώσουν αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον και να εντοπίσουν προβλήματα που δημιουργήθηκαν από τη χρήση του

Έτσι, θα προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις ενεργοποίησης των μαθητών, για την προστασία της οικολογικής ισορροπίας και τη διασφάλιση των όρων για μια βιώσιμη ανάπτυξη.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ :

Υλοποιώντας και συμμετέχοντας στο Δίκτυο : «Τα λιμάνια της Ελλάδας» στοχεύουμε ώστε οι μαθητές και μαθήτριες :

- ❖ Να συνειδητοποιήσουν ότι ο άρρηκτος δεσμός μεταξύ πόλης και λιμανιού διαμόρφωσε τις κοινωνικοοικονομικές συνιστώσες της περιοχής
- ❖ Να γνωρίσουν τα έργα που έγιναν από την αρχαιότητα έως σήμερα, για να κατανοήσουν πως η ανθρώπινη παρέμβαση αποβαίνει άλλοτε αρνητική, όταν γίνεται με κύριο γνώμονα το ανθρώπινο συμφέρον και άλλοτε θετική, όταν μελετώνται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις
- ❖ Να γίνουν ερευνητές/ερευνήτριες της ιστορίας του τόπου τους
- ❖ Να ανακαλύψουν μέσα από δράση την επιρροή του λιμανιού στα ήθη, τα έθιμα, τους θρύλους και τις παραδόσεις του τόπου τους, καθώς επίσης και την επίδρασή του στη λογοτεχνία, την ποίηση και όλες τις τέχνες, γενικότερα
- ❖ Να μελετήσουν την επίδραση της λειτουργίας του λιμανιού στα επαγγέλματα που άνθισαν στο χώρο του και γύρω από αυτόν, καθώς επίσης, και τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη σημερινή του χρήση
- ❖ Με βάση αυτήν την έρευνα, να εντοπίσουν επαγγέλματα που χάθηκαν στο χρόνο και, λαμβάνοντας υπόψη την πρόοδο και την ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, να αναζητήσουν τα σύγχρονα επαγγέλματα και αυτά του μέλλοντος. Ακόμη, να συγκρίνουν τις συνθήκες εργασίας άλλοτε και σήμερα και να ερευνήσουν κατά πόσο θίγονται τα ανθρώπινα δικαιώματα στον εργασιακό χώρο
- ❖ Να συγκεντρώσουν πληροφορίες για την κίνηση του λιμανιού και να προτείνουν νέους τομείς για τη δραστηριοποίησή του
- ❖ Να καταγράψουν τα προβλήματα που δημιουργεί στην πόλη ή το χωριό τους η ύπαρξη του λιμανιού και να προτείνουν λύσεις γι'αυτά
- ❖ Λειτουργώντας ως ερευνητές, να διαπιστώσουν τις αλλαγές στο φυσικό περιβάλλον και, κάνοντας τις απαραίτητες μετρήσεις και αναλύσεις των

πααρμέτρων θαλάσσιας, χερσαίας και ατμοσφαιρικής ρύπανσης, να δημοσιοποιήσουν αυτές τις δράσεις

- ❖ Να αναζητήσουν τρόπους και να αναλάβουν δράση, για να διασφαλίσουν τις συνθήκες που θα οδηγήσουν στη βιώσιμη ανάπτυξη του λιμανιού

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ :

Το ΚΠΕ παρέχει Υποστηρικτικό υλικό στους εκπαιδευτικούς, μέσα από το οποίο προτείνονται αρκετές δραστηριότητες για τους μαθητές/τριες που θα ενταχθούν στο Δίκτυο. Έχουν , βέβαια, τη δυνατότητα να σχεδιάσουν και οι ίδιοι και άλλες ποικίλες δραστηριότητες, εκτιμώντας τα δικά τους δεδομένα και τις ιδιαιτερότητες του λιμανιού που μελετούν.

Για να είναι αποτελεσματικές οι δραστηριότητες αυτές, θα πρέπει :

- Να είναι βιωματικές
- Να είναι ομαδοσυνεργατικές
- Να καλλιεργούν την πολλαπλή νοημοσύνη
- Να προωθούν τη διαθεματική – ολιστική προσέγγιση της γνώσης
- Να ακολουθούν ένα σχέδιο εργασίας
- Να ενθαρρύνουν πρωτοβουλίες, αυτενέργειες και καινοτομίες προσέγγισης

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση προτείνει πολλές και ποικίλες διδακτικές στρατηγικές , όπως, η Μελέτη Πεδίου, τα παιχνίδια ρόλων, η επισκόπηση απόψεων (συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια, επαφή με Φορείς κ.λ.π.), η χαρτογράφηση εννοιών, η επιχειρηματολογία κ.ά.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ :

Προτείνονται ορισμένες θεματικές ενότητες που μπορούν οι μαθητές/τριες να επιλέξουν για να μελετήσουν, όπως είναι οι ακόλουθες ;

- Η ταυτότητα του λιμανιού
- Ιστορία του λιμανιού
- Οργάνωση – Διοίκηση
- Λειτουργία – Χρήσεις
- Σύνδεση με λοιπό συγκοινωνιακό δίκτυο

- Οικονομία – Παραγωγικές δραστηριότητες
- Ανθρώπινοι πόροι
- Περιβάλλον
- Βιώσιμη διαχείριση

Το ΚΠΕ Δραπετσώνας :

- ✓ Συντονίζει και στηρίζει τα σχολεία-μέλη του Δικτύου
- ✓ Παρέχει βιβλίο με επιστημονικές και μεθοδολογικές συμβουλές, καθώς και υποστηρικτικό υλικό σε ηλεκτρονική μορφή (CD ΚΑΙ DVD)
- ✓ Οργανώνει και παρουσιάζει το πρόγραμμα Π.Ε. « Το λιμάνι του Πειραιά χθες...σήμερα»
- ✓ Διοργανώνει Ημερίδες, Σεμινάρια σχετικά με το Δίκτυο
- ✓ Έχει αναρτήσει στην Ιστοσελίδα του ΚΠΕ χρήσιμες πληροφορίες για το Δίκτυο (πίνακα σχολείων-μελών, για να διευκολυνθεί η επικοινωνία μεταξύ τους, ενδεικτικές εργασίες σχολείων κ.ά.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Για το θεωρητικό μέρος του Δικτύου :

- 1) Αθανασάκης, Α., - Κουσουρή, Θ., - Κονταράτος, Σ., Αρχές Περιβαλλοντικών Επιστημών, ΟΕΔΒ 1998
- 2) Βασιλικιώτη, Γ., Η Χημεία του περιβάλλοντος, University Press, 1989
- 3) Castro, Huber, Θαλάσσια Βιολογία, University Press, 1999
- 4) Ελληνικά λιμάνια, ΕΛΙΜΕ 2003
- 5) Ζανάκη, Κ., Έλεγχος ποιότητας νερού, ΙΩΝ
- 6) Ηλιάδης, Νικ., Σαββοπούλου, Άννα, Στροφύλας, Δ., Εθνικό Θεματικό Δίκτυο : «Τα λιμάνια της Ελλάδας», ΚΠΕ Δραπετσώνας, Πειραιάς 2004
- 7) Καλαμίτση, Ν. (1960). Η βιομηχανία του Πειραιώς από το 1840-1960. Πειραιεύς
- 8) Καύκουλας, Α., Αντιμετώπιση ρύπανσης της θάλασσας, Υπ. Εμπορικής Ναυτιλίας, 2001
- 9) Λυκάκη, Ι., Οικολογία, Παν/μιο Πατρών, 1992
- 10) Ματζαρόγλου ,Πρόδρ., *Πειραιϊκό Λεύκωμα*, Αρίων, Αθήνα, 1977.

- 11)Μήλτσου, Αντ. (2002). Σελίδες Ιστορίας. Εξωραϊστικός Σύλλογος Δραπετσώνας «Θυμοίτης»
- 12)Michalopoulos, T., *Piraeus The port of Themistocles from Antiquity to the Contemporary Era*, OLP, 2002.
- 13)Miller, Tyler, Βιώνοντας το περιβάλλον, ΙΩΝ 1999.
- 14)ΟΛΠ «1930-1980 50 ΧΡΟΝΙΑ».
- 15)Παπουτσόγλου, Ε., Το υδάτινο περιβάλλον και οι οργανισμοί του, Καμπερόπουλος 1981.
- 16)Segar, Εισαγωγή στην Ωκεανογραφία, ΙΩΝ 2002.
- 17)Ταλιάνης Δ., *Λιμάνια της Ελλάδας* (φωτογραφία : Ταλιάνης Δ, κείμενο : Τζαμτζής Α, σχολιασμός φωτογραφιών : Θεοδωρίδης Π., επιμέλεια ύλης : Δούντζη Α.) εκδ. Τοπίο, 2004.
- 18)Τσελέντης Β. Σ., *Διαχείριση θαλάσσιου περιβάλλοντος και ναυτιλία*, εκδ. Αθ. Σταμούλης, Αθήνα 2008.
- 19)Tracqui, Robin,Claro, Το βιβλίο της θάλασσας, Ερευνητές 1992.
- 20)Φυτιάνου, Κ., Η ρύπανση των θαλασσών, Unioversity Press, 1996.
- 21)Χατζημανωλάκης Γ.Ε., *Το Λιμάνι του Πειραιά στη διαδρομή των αιώνων*, 6^η έκδοση, Πειραιάς, 2001.
- 22)Χατζημανωλάκης Γ.Ε., Το χρονικό μιας πολιτείας – Πειραιάς 1835-2005, εκ. Δήμος Πειραιά, Πειραιάς, 2005.

Β. Για τη μεθοδολογία του Δικτύου :

- 1) Βασάλα, Π. , Φλογαΐτη,Ευγ. Ο καταγισμός ιδεών ως διδακτική τεχνική για την προσέγγιση των περιβ/κών προβλημάτων. Πρακτικά 1^{ου} Περιβ/κού Συνεδρίου Μακεδονίας. Θεσ/κη 1-4 Μαρτίου 2002
- 2) Βασιλοπούλου Μ. (2001) *Ο χάρτης εννοιών ως εργαλείο μάθησης*, Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- 3) Γεωργόπουλος, Αλ., Τσαλίκη, Ελ. Αρχές-Φιλοσοφία-Μεθοδολογία – Παιχνίδια και ασκήσεις. Gutenberg.Αθήνα 1993
- 4) Γκόβας, Νικ., *Για ένα νεανικό, δημιουργικό θέατρο*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2003
- 5) Ηλιοπούλου,Ιφιγ. , Ιστοριογραμμή, Ελάτη, Αθήνα 2005
- 6) Μιχαλοπούλου,Κ.,Χιωτάκη,Ειρ., Ανακάλυψη και Κατανόηση του περιβάλλοντος, Καστανιώτη, Αθήνα 2001
- 7) Σκούλλος, Μ (συντονιστής), Σύγχρονες παιδαγωγικές μέθοδοι και εργαλεία στην περιβαλλοντική εκπαίδευση και την εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη, στο *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη σε προστατευόμενες περιοχές – επιμορφωτικό υλικό*, εκδ. ΜΙΟ-ECSDE, Αθήνα, 2008

- 8) Scoullou, M., Malotidi, V. , Handbook on Methods used in Environmental Education and Education for Sustainable Development, MIO-ECSDE, Athens 2004
- 9) Σχίζα, Κ., Συστημική σκέψη και Π.Ε., Δαρδανός, Αθήνα 2008
- 10) Φλογαΐτη, Ευγ., Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998
- 11) Φλογαΐτη, Ευγ., Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την Αειφορία, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006
- 12) Φορτούνη, Τζ., Κομματάς, Ν., Αλεξανδράτος, Γ., Ράπτη, Αθ. , Οι χάρτες εννοιών στο σχολείο, Ατραπός, Αθήνα 2006

Γ. Χρήσιμες ιστοσελίδες

- 1) www.olp.gr
- 2) www.naftemporiki.gr
- 3) www.pireawnet.gr
- 4) www.yen.gr